

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Concilia Provincialia Mediolanensis Sex

Borromeo, Carlo

Venetiis, 1602

De Sacramento Eucharisti[a]e, videlicet, DE ejus custodia, vasisque & instrumentis ei usui opportunis cum eorundem formis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62072](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62072)

illud suscipiunt, quique eos offerunt, sed omnes, quicumque presentes sacro illi ministerio adfunt, sanctè, pièq; orent, ac summa animi attentione spectent, quod in ea solenni mysterij celebritate peragitur.

Tum verò mente secum reputent, cœlestia illa Spiritus sancti dona, quæ illius Sacramenti virtute fidelibus impartuntur: in primisque citata meditatione videant, quas in illis ipsi progressionem habeant; anq; vitam agant tanta cœlestium donorum vbertate dignam.

1. quæ pertinet ad Sacramentum Confirmationis administratum.

29 Susceptores in Sacramento Confirmationis, neque ijs, quos susceperint, neque eorum parentibus quibusquam omnino largiantur, ne cuiquam, quod aliquando commissum est, iterandi hoc sacramentum, quod nefas est, occasionem præbeat.

5. vt supra.

30 Curèt etiam Episcopus, ac parochus, vt, qui turpe, ridiculum vè nomen habet, neque planè conueniens Christiano homini, illud mutet, sumatq; in confirmationis sacramento nomen alicuius, qui vere pietatis, sanctæq; religionis laude floruit, vt qui hactenus non ad normam Christi Domini vitam instituit, iam abiecto eius modi nomine, depositoq; veteri homine, & antiqua socordia, rursusq; ac sancto suscepto nomine, vitalem in sanctè agendo constantiam perpetuò deinceps præstet.

De Sacramentis, Can. 9.

31. 32 Confirmati frons, Chrismate ab Episcopo illita, primùm benedictione diligenter à Sacerdote abstergantur: mox à clerico, in sacris constituto, aqua lauetur. Quæ aqua in Baptisterij sacrarium proiciatur.

2. vt sup. §. fi.

33 Omnem diligentiam adhibeant Episcopi, vt qua ratione commodius fieri poterit, Parochi describant confirmatos, & compatres, seruatis ceteris omnibus, quæ de libro baptizatis describendis præscriptimus.

De custodia Sanctæ Eucharistiæ. Deque vasis, & instrumentis ei vsui opportunis.

S V M M A R I V M.

- 1 Quibus in ecclesijs, & altaribus asseruanda.
- 2 Quo in Tabernaculo.
- 3 Eiusdem Tabernaculi forma, & ornatus ex decreto Concilij quarti.
- 4 Altera forma ex instructionibus fabricæ Ecclesiæ cum illius Consecrationis formula.
- 5 In eo quid aliud retineri non possit: eiusq; clavis à quo, & vbi custodienda.

Illud

Illud benedicendum, antequam in usum adhibeatur. De Sacramentis in genere, & Sacrament. 77.

7 Quot particula consecratae semper in eo asseruanda, quoque tempore illa renouanda.

8 Quo in vasculo custodienda, & cuiusmodi. 9.

10 Idque vas, ut contegendum.

Vela item quot, & qualia ad eum usum paranda. Ibidem.

Quando in hostia magna consecrari possit. De vasis ad sanctiss. Sacr. in process. acferen. necess. num. 2.

11 Quibus ex hostijs fiat.

12 A quo ille conficienda.

13 Quoque in vasculo ea retinenda, ac particula ipsa.

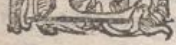
14 Lampas ante ipsam, qualisq; accensa coluceat. Et de lampadibus.

15 Nimbis, procellis, & c. imminentibus, non extrahenda sacra Eucharistia, sed tabernaculum aperiendum.

Intra Monasterij Monialium septa non asseruanda. De eccles. Monial. 11.

1 **E** piscopus diligentissimè curet, ut in Cathedrali, collegiatis, parochialibus, & aliis quibuscumque ecclesijs, vbi sacrosancta Eucharistia custodiri solet, vel debet, in maiori altari collocetur, nisi necessaria, vel graui de causa aliud ei videatur.

Conc. Tridè. sess. 13. c. 6. Quae pert. ad sacros. Euch.

2 **T**abernaculum, quo asseruatur, ornatum, ut benè septum, ac munitum sit.

3 Tabernaculum ligneum, aliave materia constans, in quo sanctissima Eucharistia asseruatur, panno serico intrinsecus circumuestitum, vndique sit: conopæo etiam decenti, pro ecclesiarum facultate, lociq; dignitate contactum, ac benè præterea, tutoque clausum: atq; ita quoque aptatum, ut inde sanctissimum Sacramentum commodè de promi possit, neque super altare propterea ascendi necesse sit.

4. quae ad sanctiss. Euchar. Sacr. pert.

4 Quoniam verò ex decreto prouinciali tabernaculum sanctissimae Eucharistiae in altari maiori collocari oportet, de eo instructionem aliquam hoc loco fieri conuenit.

Instr. fab. li. 1. cap. 13.

Primo illud in ecclesijs insignioribus, vbi potest, è laminis argenteis, aut aeneis, isdemq; inauratis, aut è marmore pretiosiori, fieri decens est. Quòd tabernaculi opus, politè elaboratum, & aptè benèq; inter se compactum, pps item mysteriorum passionis Christi Domini imaginibus exsculptum, & inaurato artificio certis locis, periti viri iudicio, decoratum, religiosi, et venerandi ornatus formam exhibeat. Intrinsecus autem tabulis populeis circummunitum esse debet, vel alijs eiusmodi, ut ab humiditate, quae ex metalli,

metalli, marmorisve genere existit, sanctissima Eucharistia illo amictu omnino defendatur.

Ubi tabernaculum eiusmodi non fiat, tunc è tabulis non nucis, vel alijs, que humiditatem gignunt, sed populeis, aut similibus politè elaboratis, & religiosarū, ut suprà imaginum sculptura ornatis, isdemq; inauratis exstruatur.

Amplum, pro dignitate, & magnitudine, rationeve ecclesie, in cuius altari maiori collocandum est.

Forma, vel octangula, vel sexangula, vel quadrata, vel rotunda, prout decentius, & religiosius, accommodata uidebitur ad ecclesie formam.

In summo tabernaculo imago Christi gloriosè resurgentis, uel sacra uulnera exhibentis; uel si in altari exigua alicuius ecclesie per tabernaculi occupationem congruus locus Cruci, que alias super eo collocaretur, esse non potest, ea pro alia sacra imagine in tabernaculi summitate, uel perpetuo affigatur, uel processionum causa aliquando amouenda, decorè constituat, affixa Christi crucifixi sacra effigie.

Bene præterea idem tabernaculū super altari, basis ornata firmitudine suffultum, aut firmis altaris gradibus, decorè confectis, aut angelorum statuis, alijsue suffulcimentis, religiosum ornatum exhibentibus, sustentatum, firmiter fixum habeat: tum bene etiam claue munitum sit.

A summo frōte altaris procul collocatū extet, nō minus cubito uno, & uncis sexdecim, ita ut corporale latè expādi, et pixis, cū aliquando usu uenit, comode in altari poni possit. Neq; rursus à fronte sic distet, ut ad sacra eucharistiam depromendam, sacerdoti gradu etiam ligneo opus sit, nisi situs, & illius structurae ratio aliud necessariò postulet.

In insignioribus porro ecclesijs, ubi præsertim à tergo altaris chorus est, proq; illarum structurae ratione, eius altaris latitudo ampla admodum est, remotius esse potest; quoniā ab illa chori parte posteriori comode, et decenter ipsa sacra Eucharistia è tabernaculo sumi potest, tuncque ab eadem chori parte ostiolum alterum præscripta forma fiat.

Atque sub tabernaculo armariolum nullum sit, ac ne asseruandis quidem libris supellectiliuè ecclesie locus sit.

Ubi in altari ita, ut suprà, collocari, suffulciriue præ illius angustia tabernaculū totū non potest: à tergo suppositis basibus, atq; alijs suffulcimentis, bene firmis, illud, aut totū, aut pars nitatur, ea tamen forma, & ratione, ut neq; spatium inter altare, & parietem interiectum, quando exiguum est, impediatur, quo minus altare circūiri possit.

Panno serico rubri coloris, si Ambrosiani ritus ecclesia sit, aut albi si Romani, intus ab omni parte uestitum, atque ornatum sit. Ostiolum habeat ab anteriori parte ita patens, ut paruulum alterum tabernaculum, quod intus in eo includitur, facile, comode que introducat, & expromat.

ita præterea ad aperiendum accommodatum, ut totum in frontificio à latere planè hærens, Sacerdotis, inde sacram Eucharistiam depromentis, brachium, manumque non impediatur. Sit uerò ornatum sacra Christi Domini Crucifixi, aut resurgentis, aut uulneratum pectus exhibentis, imagine, aut alia pia effigie.

Instr. fab. li. 2.
d Conopogo.

5 Conopogum Tabernaculi sanctissima Eucharistie, in ecclesiis ritu Romano, è serico, auro, argento uè intexto, uulgò brocato, uel è tela argentea, aueaue, aut saltem è serico simplici, coloris albi. In ecclesiis ritu Ambrosiano utentibus, ex eadem materia, at rubri coloris. Ample undique pateat, pro tabernaculi maioris amplitudine, ita ut a summa parte crispatum, in fimbrijs etiam, non angustè, sed longè latius decenter respondeat. Habeat uerò, ut moris est, ab extremis partibus ornatum laciniarum, decorè contextarum.

4. ut supra.

6 Vacuum, etiam sit à reliquijs, uasculo olei infirmorum, atque in alio uase, ut omnino sacra Eucharistia, cum suo uase in eo dumtaxat conseruetur: aliud præterea nihil.

Ibidem.

7 Quinque saltem particule consecrate seruentur assidue, ubi sanctissimum Sacramentum conseruatur, quæ octauo quoque die renouentur.

8 Pixis una in Cathedrali, collegiata, & parochiali Ecclesia adsit ad conseruandam sanctissimam Eucharistiam.

Instr. sup. Basil. Cath. colleg. & paroc. Eccle. de suppellestili. Quæ ad euentum & adm. sacræ Eucharist. & c. li. 2. Instr. de for. sup. ell. lib. 2. de pixide.

9 Pixis, quæ ad sanctissimam Eucharistiam, rectè, pièq; custodiendâ adhibetur, ex auro, aut ex argento puro saltem, eoque inaurato, fieri debet. Quæ Pixis cum ex argento fit, si minus ab interiori, & exteriori parte auro non illinitur, saltem ab interiori parte illiniatur.

Cuius pes, ut manu facile, firmiterque capi queat, altitudine sit sex unciarum.

Nodus in medio decorè, rectèq; ornatus, nihil, uel minimum eminens habeat, quo, dum pixis capitur, incòmodè capiatur, aut digiti quicquã ledantur. præsertim quo tpe, inter Missæ sacrum populo sanctiss. Eucharistia ministratur, & illa, indice, & pollice coniunctis, manu tenetur.

Vas, seu cuppa, forma rotunda, aut ouata profunda sit, & decenter pro profunditatis ratione ampla; in fundoque medio paululum aliquid habeat, quod in orbem tenuiter emineat.

In summa pixide circulus tenuis, à labro minimum distans, insit, cui in orbem prominenti operculum immitatur.

Pixidis operculum forma itidem rotunda sit, uel ouata, quæ respondeat formæ pixidis, quod in medio instar ferè pyramidis extet: ab uno, & altero item latere paruulos, tenuesq; uncinos habeat: quibus in circulo aptè includatur. In eius summo crux paruula, aut imago Christi crucifixi, uel resurgentis infixa hereat.

Vbi

Vbi præ inopia aliud non potest, Episcopi iudicio, operculum, & pixis ex auricalco, aut stanno inaurato esse poterit.

Instr. de for. 10 *Vela ad usum sacræ Eucharistiæ, quæ in tabernaculo maiori asseru-
sup. lib. 2 de tur decenter contegendæ, in Basilica Cathedrali, quattuor in collegiata,
velis pixidis. tria; in Parochiali duo sint.*

Vela Pixidi, aut tabernaculo minori adhibenda, auro, aut argento sint contexta, vel quod magis laudabile esset, aurca, aut argentea, fimbrijs circumquaque ex eadem materia adhibitis. Eiusdem verò mensura cum his velis erunt, quæ calicibus adhibenda præscripsimus, vel maiora, pro pixidis magnitudine.

4. quæ ad Eu- 11 *Idque fiat ex hostijs, non ante viginti dies ad summum confectis.
char. 12 Hostias pro sacræ Eucharistiæ conficienda non laicus homo, nec
4 ibidem. verò fœmina faciat.*

Instr. de for. 13 *Vasculum, quod sacræ hostijs asseruandis paratur, ex operculo con-
supp. li. 2. stans, forma rotunda sit, ex argento, aut saltem ex polito ligno tornatili,
De vasculo i- liave decenti materia, decoroq; item ornatu, & opere confectum: intrin-
quo sacræ ho- secus verò serico panno vestitum, latè pateat uncias quattuor, pluresve,
stie asser. ut hostiæ inde promi commodè possint.*

Alterum item vasculum, minoribus hostijs asseruandis paratur, quod ex eadem materia, eodemq; opere, eodemque ornatu constet; at amplitudine maiore, nempe sex pluriumve unciarum per diametrum ducta, ut pro ratione loci, plures hostias capere queat.

1. quæ pert. 14 *Ante ipsam semper lampas accensa colluceat.
ad Sacr. sacro 15 Cùm nimbi, procelle, turbines, aut grandines impendent, ne Sa-
san. Euch. cerdos ad tempestatis procellam arcendam vasculum adhibeat, in quo
3. de iis, quæ sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum asseruatur: sed tabernaculi,
21 Sacr. eu- ubi illud in altare reconditur, patefaciat licet: tumq; in eius conspectu
char. pert. litanias, aliasque religioſas preces, eius rei causa institutas, piè, san-
ctèque pronunciet.*

*De sanctæ Eucharistiæ in ecclesia administratione,
ac sumptione.*

S V M M A R I V M.

- 1 *Eucharistiæ quilibet Paschæ tempore sumat.*
- 2 *A proprio parcho. s. 9.*
- 3 *Ob idq; infirmo etiam, eo tempore ab eodem deferenda.*
- 4 *Quibus eo tempore ministranda à parcho: quidque ulterius ab eo præstandum.*

Vel